

3 APRIL 1956 12-03-005

om. De fina valörerna i hans teck- värme, känsla och stor

Episod i svart och vitt på Stenhammarsalen

Teatern har ibland betecknats som en predikstol och Moralisk Upprustning har i sin propaganda för en bättre värld tagit fasta på uttryckets bokstav. En rad för de speciella syftena skrivna pjäser har turnerat litet varstans i världen med de fyra absoluternas förkunselse. På Annandagskvällen presenterades ett av dessa stycken för Göteborg — i Stenhammarsalen framförde en norsk trupp av frivilliga "De verkliga nyheter", som skrivits av självaste Peter Howard, MRA:s ivrige vapendragare.

Författaren som själv varit journalist har förlagt handlingen till en redaktion, där en inflytelserik storstadstidning kommer till. Landets utrikesminister har en gång i tiden varit medarbetare och han underhåller alltfört förbindelser med sitt gamla blad. Han anlitar det också när han nu planerar en kupp, som skall störta regeringen och föra honom själv fram till premiärministerposten. Och tidningen skall få en världsnöhet och därmed en förstasida som slår konkurrenterna.

Allt är klart till aktion. Men så råkar den unge man som bognas med uppdraget att skriva brakartikeln få ett litet blad i sin hand. Där finns ett tal som handlar om nödvändigheten av människans omvandling och om den ledning hon måste skaffa sig från andens värld. Den unge mannen överväldigas av budskapet i talet, han går hellre från sin framtidsplats, som han föresten skaffat sig genom ett bedrägeri, än han skriver mot sitt samvete. Sedan han lättat detta ifråga om sin personliga skuld gör han uppror mot mäktig chef och får stöd av den gamle barkade och desillusionerade notischefen; tillsammans påverkar de utrikesministern, så att även han efter några minuter är beredd att gå ärlighetens väg och avstå från makt, ära och härlighet — vilket allt goda han fått njuta därför att han låtit korrumpas sig. Allt blir nytt för honom; han lämnar politiken och återgår till journalistiken för att missionera i den nya ideologins tjänst.

Ett visst schwung på dialogen har Howard fått — han rör sig ju också i en miljö där han är hemtam — och dramatisk tillspetsning

saknas inte heller. Att man redan från början merkt die Absicht och tvingas att alltmer bli medveten om den hör naturligtvis genren till. Det är en moralitet som presenteras, och historien har all pedagogisk rättframhet.

Spellet var på flera händer ganska hyggligt. Särskilt den unge man som bar upp förkunnarrollen hade åtskilligt för sig, ett yttre som passade en sann idealist och både värme och entusiasm i spelet, om han än inte förmådde elda upp sig till den glöd som kunde övertyga om sagans verklighet. Notischefens roll var också mycket väl besatt, och intet ont är att säga om placeringen, när det gällde chefredaktören, som inte saknade pondus. Hans diktion var dock stundom för sludrig, eftersom pjäsen spelades på norska torde större aktsamhet på den punkten vara att rekommendera. Utrikesministern spelades enkelt och var passabel, eftersom man nu för tiden inte får ha för stora anspråk på den sortens förmåiteter.

I stycket förekommer också en grå eminens, chefens sekreterare, som visar sig vara spion och påfösare, en utan nyanser tecknad representant för de onda makter som enligt Howard dominerar press och politik. Aktören nöjde sig i stort med ett framsägande av sin roll, men han lyckades vad det led utstråla ett alldeles bestämt obehag, som gav vissa poäng.

Att man skulle kunna undgå de karikatyrer som alltid hör till, då pressen behandlas på scenen, var givetvis oundgängligt. Representanterna för den kategorin var tidningens teaterkritiker och den till stjärnreportaget strävande kvinna, som han var gift med. Särskilt vad den manliga parten beträffade var det sällskapsspektakel av enklaste kvalitet.

Dekorationen saknade inte helt atmosfär av redaktion, om än fantasin närmast fördes till något provinsblad och inte till en världsstadsdrake. Men man hade givetvis fått laga efter lägligheten. Regin hade fått god fart på spelet.

Den fullsatta salongen mottog tacksamt den välmenta teckning i svart och vitt den presenterats för. Föreställningen inramades av hälsningstal, som kammarherre James Dickson stod för, och en presentation av pjäsen — talare hr Bror Jonzon. Efteråt avtackades skådespelarna och sedan framträdde representanter från Finland, Norge, Danmark och Göteborg för att avlägga vittnesbörd om vad MRA betydde för dem.

Pjäsen som fått sin skandinaviska premiär i Göteborg framföres ytterligare fyra kvällar.

J Thn